

Jensen-Sønderups 100 Valgkredse paa omtrent 30 000 Indbyggere og den højtærede Ministers 80 Valgkredse med et Indbyggerantal varierende fra under 30 000 til over 50 000; og disse 100 Kredse kunde ogsaa noget nærmere end den højtærede Ministers 80 Kredse holde sig til historisk givne Rammer. Men dernæst, og det var Hovedsagen for mig, vil der behøves et færre Antal Tillægsmandater, naar Valgkredsene bliver omtrent lige store. Det er ganske givet, at 100 omtrent lige store Valgkredse vil allerede tillade Partierne i første Omgang at faa saa mange flere Mandater, at de fleste af dem ikke kræver saa stort et Antal Tillægsmandater, som naar vi holder os til 80 Valgkredse, og de derved bliver saa store, at de i høj Grad favoriserer de største Partier, medens det mindre vil blive Tilfældet ved 100 lige store Kredse. Der var en Fejl derved — ja, der var flere —, men der var den Mangel, at det slesvigske Parti vilde glide ud, og den Fejl var slem, det indrømmer jeg, saa den maatte vi se paa, hvorledes den kunde overvindes. Der var desuden den Mangel, at Tillægsmandaternes Antal ikke var tilstrækkeligt. Gennemgaar man det statistisk, viser det sig, at med disse 100 Jensen-Sønderupske Valgkredse med 50 Tillægsmandater vilde der blive tilstrækkelig Forholdsmæssighed paa Grundlag af Valget i September 1920 paa samme Maade som efter den højtærede Ministers Forslag; men Sikkerheden var for ringe, og derfor foreslog vi fra radikal og socialdemokratisk Side i Valglovskommissionen, at der skulde aabnes en Ventil, og det kunde kun være en Grundlovsventil. Det forkastede imidlertid Venstre og de Konservative. Jeg siger nu: Naar Ministeren og hans Parti bebrejdede os, at vi alligevel kun har en platonisk Kærlighed til Enmandskredse — for naar det kom til Stykket, vilde vi alligevel ikke ind derpaa, da vi nu een Gang er kommet bort derfra —, saa siger jeg foruden det, jeg allerede har sagt: Jo, naar vi kan faa fuld Forholdsmæssighed. Men hvorledes er det med Venstres Kærlighed til Enkeltmandskredsene? Kan de ikke bringe noget virkeligt Offer for at faa Enkeltmandskredsene, saa er deres Kærlighed dertil kun platonisk. Og det Offer, der forlanges, er ikke stort, det er kun dette, at vi faar aabnet en lille Grundlovsventil. Hvis De vil indvende, at Folketingets Medlemsantal vilde svulme for stærkt op, og sige, at det kan vi ikke gaa ind paa, saa siger jeg, at det passer ikke, for netop ved at aabne Ventilen vilde vi i mindre Grad risikere,

at Gryden koger over, som jeg sagde; og der er flere ærede Medlemmer, der har sagt det med Rette. Bliver der flere Tillægsmandater, saaledes at alle ved, at enhver kan faa, hvad der tilkommer dem, da bliver der mindre Tendens til Valgmanøvrer og til at indgaa politiske Alliancer o. s. v.; saa vil de forsvinde som formaalsløse. Det er det, der er paavist af det ærede Medlem Hr. Christmas Møller og mig, at blot Venstre og det konservative Parti allierede sig i 13 Kredse — jeg var kommet til ca. 15 Kredse, men det ærede Medlem havde gennemregnet det i alle Enkeltheder og var kommet til 13 — blot de allierede sig i 13 Kredse, efter Ministerens Forslag, slog Antallet af Tillægsmandater ikke til. Og det kunde let tænkes i en tilspidset Situation, hvor hele Landet dirrer i Spænding — det er givet, at naar to store Koalitioner i Landet staar imod hinanden, og Spørgsmaalet er, hvem af dem der faar Flertallet og skal regere Landet i 4 Aar, saa dirrer Landet af Spænding —, saa gribes der til alle de Midler, der ligger for. Vi betænkte os ikke i 1918 paa at alliere os med de Radikale. Der stod efter vor Mening saa meget paa Spil, og det gjaldt saa meget om at bevare Flertallet fra Krigens hidtilværende Aar Krigssituationen ud; og denne Alliance førte til Maalet — lige akkurat, men den førte til Maalet. Naar Situationen maaske i en nær Fremtid tilspidser sig saaledes, at nu staar det paa Flertallet i denne Sal og dermed paa Landets Regering, saa sættes alle Lidenskaber — og med Rette — i Bevægelse, og saa maa der ikke være Huller i Loven, der kan misbruges, ja, de maa endda ikke give Opfordring til at bruges ved Valgmanøvrer og Alliancer, hvad der er fuldkommen lovligt. Den højtærede Minister forbyder ikke i sit Valglovsforslag Partierne at alliere sig; og i det kommunale Lovforslag, som han omtrent samtidig har forelagt, opfordrer han til Alliancer igennem Listeforbund. Det er altsaa et lovligt Middel. Blot Venstre og de Konservative anvender det i 13 Kredse, sprænges dette Lovforslags Rammer. Det nytter ikke, at den højtærede Minister ryster paa Hovedet; for det kan gøres, det ærede Medlem Hr. Christmas Møller har nævnt de paagældende 13 Kredse, og man behøver blot at regne efter, saa vil det vise sig. Men hvis vi aabner Grundlovsventilen, saa der kan skaffes Sikkerhed for, at der altid vil være et tilstrækkeligt Antal Tillægsman-